

130 χρόνια επαγγελματικής προστασίας φυτών στη Βουλγαρία

Автор(и): Растителна защита
Дата: 14.01.2026 Брой: 1/2026

Παραδοσιακά, στις 16 Ιανουαρίου η Σχολή Φυτοπροστασίας και Αγροοικολογίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Πλόβντιφ φιλοξενεί την Ημέρα του Ειδικού Φυτοπροστασίας. Φέτος είναι ιδιαίτερη, καθώς σηματοδοτεί την 130η επέτειο από την έναρξη των οργανωμένων δραστηριοτήτων φυτοπροστασίας στη Βουλγαρία. Μια ιστορία γεμάτη προκλήσεις και δυσκολίες, των οποίων κύριος στόχος παραμένει η προστασία και διατήρηση της ποικιλότητας των φυτικών ειδών σε συνθήκες ασταθούς και ιδιαίτερα δυναμικού κλιματικού και φυτοϋγειονομικού περιβάλλοντος.

Ο εορτασμός υπό το σύνθημα «Προστατέψτε τα φυτά – διατηρήστε τη ζωή» θα πραγματοποιηθεί στην ανακαινισμένη και σύγχρονα εξοπλισμένη Αίθουσα Διαλέξεων 7 του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Πλόβντιφ, η

οποία φέρει το όνομα του πρώτου Κοσμήτορα της Σχολής – Καθ. Ντόμπρι Μπούροφ, Διδάκτορα.

Η φυτοπροστασία είναι βασικός παράγοντας για την ανάπτυξη μιας σύγχρονης και βιώσιμης γεωργίας, ανταγωνιστικής στο δυναμικό περιβάλλον συνεχών κλιματικών, οικονομικών και κοινωνικών αλλαγών. Με το πέρασμα των ετών οι λειτουργίες της εξελίχθηκαν και, από μια ρυθμιζόμενη λύση για την καταπολέμηση ενός συγκεκριμένου εχθρού στα αμπέλια, ανέλαβε σταδιακά την υπεύθυνη αποστολή της αντιμετώπισης παγκόσμιων προκλήσεων όπως η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας και, πάνω απ' όλα, η διατήρηση της υγειονομικής κατάστασης των φυτών, τα οποία αποτελούν τη βάση όλης της ζωής, της λειτουργίας των οικοσυστημάτων και της τροφικής ασφάλειας.

Στην αρχή ήταν το αμπέλι...

Στο μακρινό έτος 1884 εμφανίστηκε στη Βουλγαρία η φυλλοξήρα – ο «αμπελόπανούκλας» – η πιο καταστροφική συμφορά που επέπεσε ποτέ στην αμπελουργία μας. Μέσα σε λίγα χρόνια, ένα μεγάλο μέρος των αμπελώνων στις περιοχές Βίντιν, Λομ, Βράτσα και άλλες καταστράφηκε. Η πορεία της φυλλοξήρας από δυσμάς προς ανατολάς και στη συνέχεια νότια διασχίζοντας τα Βαλκάνια σηματοδεύτηκε με λωρίδες κόκκινου υφάσματος υψωμένες ψηλά πάνω από το άρρωστο αμπέλι. Αυτό το «μέτωπο» σάρωσε σε όλη τη Βουλγαρία και από 1.150.000 στρέμματα αμπελώνων το 1897 η έκταση μειώθηκε σε 434.000 στρέμματα το 1919. Η εμφάνιση της φυλλοξήρας καθιστούσε απαραίτητα επείγοντα μέτρα: την ψήφιση του «Νόμου για τα Μέτρα κατά της Μόλυνσης από Φυλλοξήρα (Αμπελόπανούκλας) και για την Αποκατάσταση Αμπελώνων Κατεστραμμένων από Αυτήν» με Διάταγμα του Τσάρου Φερδινάνδου στις 16 Ιανουαρίου 1896. Ακριβώς με αυτόν τον νόμο τέθηκε η επίσημη αρχή του αγώνα κατά των φυτοπαθογόνων και των δραστηριοτήτων φυτοπροστασίας στη χώρα μας.

Ρύθμιση των δραστηριοτήτων φυτοπροστασίας στη Βουλγαρία

Ακολούθησαν μια σειρά νόμων, οι οποίοι ρυθμίζουν νομικά τις δραστηριότητες φυτοπροστασίας στη χώρα:

- Νόμος για τη Βελτίωση της Γεωργικής Παραγωγής και Προστασία της Αροτραίης Ιδιοκτησίας – 1925, ο οποίος ρυθμίζει τα καραντινικά μέτρα για την εισαγωγή γεωργικών προϊόντων.
- Το 1930 ψηφίστηκε ο πρώτος αυτόνομος νόμος που διέπει την προστασία των φυτών από ασθένειες και εχθρούς, και με το Διάταγμα Νο. 21 του Τσάρου Μπόρις Γ' της 10.04.1933 επικυρώθηκε η Διεθνής Σύμβαση για την Προστασία των Φυτών της Ρώμης 1929.

Με το πέρασμα των ετών, δεν υπήρχε κεντρική δομή για την εκτέλεση όλων των δραστηριοτήτων φυτοπροστασίας στη χώρα. Σύμφωνα με τις απαιτήσεις που τέθηκαν στη Διεθνή Σύμβαση Φυτοπροστασίας της

Рώμης 1951, το 1991 η Μεγάλη Εθνοσυνέλευση επικύρωσε τη Διεθνή Σύμβαση και, με αυτήν την πράξη, επέτρεψε τη δημιουργία μιας υπηρεσίας σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

Δυνάμει του Διατάγματος του Συμβουλίου των Υπουργών Νο. 131 της 15 Ιουλίου 1992 και της επακόλουθης Διαταγής του Υπουργού Γεωργίας και Βιομηχανίας Τροφίμων της 14 Οκτωβρίου του ίδιου έτους, ιδρύθηκε η Εθνική Υπηρεσία Φυτοπροστασίας (ΕΥΦ). Η ψήφιση του Νόμου για τη Φυτοπροστασία του 1997 και του συμπληρωματικού νόμου του 2001 επιβεβαιώνουν και θεσμοθετούν την Υπηρεσία ως την μοναδική επίσημη κρατική αρχή για την άσκηση ελέγχου και ρυθμιστικών λειτουργιών στον τομέα της φυτοπροστασίας. Ως εξωτερικό φυτοϋγειονομικό σύνορο της ΕΕ, η ΕΥΦ έχει καταβάλει προσπάθειες για την εναρμόνιση της νομοθεσίας με αυτήν της Κοινότητας σε τομείς όπως οι βιολογικές δοκιμές και η αδειοδότηση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, η βιολογική γεωργία, ο φυτοϋγειονομικός έλεγχος, το Κεντρικό Εργαστήριο Ελέγχου Πεσπιτισιδίων και τα περιφερειακά εργαστήρια ελέγχου εχθρών.

Το 2021 ιδρύθηκε η Βουλγαρική Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (BAAT) ως ενιαία αρχή ελέγχου της ασφάλειας και ποιότητας τροφίμων στη Δημοκρατία της Βουλγαρίας. Κύρια λειτουργία της είναι η παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις εθνικές και ευρωπαϊκές απαιτήσεις ελέγχου στον τομέα:

- ασφάλειας και ποιότητας τροφίμων, συμπληρωμάτων διατροφής και ποτών.
- κτηνιατρικής και ευζωίας ζώων.
- φυτοπροστασίας και λιπασμάτων.
- φυτοϋγειονομικού ελέγχου.
- ελέγχου ζωοτροφών.
- συνοριακού ελέγχου πρώτων υλών και προϊόντων φυτικής και ζωικής προέλευσης, και άλλων.

Η έννοια της φυτικής υγείας ως το μέλλον της φυτοπροστασίας

Την τελευταία δεκαετία έχουμε γίνει μάρτυρες μιας βαθιάς μεταμόρφωσης στην κατανόηση της φυτοπροστασίας. Η επίτευξη υψηλού υγειονομικού επιπέδου της φυτικής παραγωγής σε ένα ασταθές και ιδιαίτερα δυναμικό κλιματικό και φυτοϋγειονομικό περιβάλλον απαιτεί μια διαφορετική προοπτική για τη φυτοπροστασία και μια μετατόπιση του εστιασμού της από την εποχή του αποκλειστικά χημικού ελέγχου στη Διαχειριζόμενη Καταπολέμηση Εχθρών (ΔΚΕ). Πρόκειται για μια ολοκληρωμένη και οικολογικά ορθή προσέγγιση στη διαχείριση εχθρών σε γεωργικά συστήματα, η οποία περιλαμβάνει τη στρατηγική ενσωμάτωση πολλαπλών μεθόδων ελέγχου – πολιτιστικές, βιολογικές και χημικές πρακτικές – για να διατηρηθούν οι πληθυσμοί των εχθρών κάτω από το οικονομικό όριο ζημιάς. Ως αποτέλεσμα, ελαχιστοποιούνται οι κινδύνους για το περιβάλλον και την

ανθρώπινη υγεία. Η ΔΚΕ δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε προληπτικά μέτρα, παρακολούθηση και λήψη αποφάσεων με βάση καθορισμένα όρια ζημιάς.

Ο πραγματικός κίνδυνος μείωσης των γεωργικών εκτάσεων, η κλιματική αλλαγή, η απώλεια της βιοποικιλότητας και η ρύπανση του πλανήτη, καθώς και η ανεπιτυχής κλιματική πολιτική που ασκείται σε παγκόσμιο επίπεδο, αντιμετωπίζουν τους γεωργούς με νέες επιλογές.

Η Οδηγία Παρακολούθησης του Εδάφους – για υγιέστερα και πιο ανθεκτικά εδάφη στην Ευρώπη

Η φυτοπροστασία γίνεται ένα συστατικό της ευρύτερης έννοιας της φυτικής υγείας, η οποία περιλαμβάνει την υγεία του εδάφους όπου σπέρνεται ο σπόρος, το σύμπλεγμα των μικροοργανισμών και των θρεπτικών συστατικών σε αυτό το έδαφος, τα χαρακτηριστικά του σπόρου, συμπεριλαμβανομένης της αντοχής ή της ανοχής σε οικονομικά σημαντικές ασθένειες και εχθρούς, την εφαρμογή νέων γεωργικών πρακτικών στην καλλιέργεια όπως η διακαλλιέργεια, οι καλλιέργειες-παγίδες, οι λωρίδες ανθισμένων φυτών, η κάλυψη του εδάφους και άλλες, οι οποίες προωθούν τους ωφέλιμους οργανισμούς και έχουν απωθητική ή κατασταλτική επίδραση στους επιβλαβείς.

Η σύγχρονη φυτοπροστασία είναι μέρος της ακριβούς γεωργίας, η οποία επιτρέπει μεθόδους τηλεπισκόπησης, καινοτόμα εργαλεία για τη διαχείριση της πίεσης από εχθρούς και ασθένειες, βιολογικούς παράγοντες ελέγχου και μέγιστη φροντίδα για το περιβάλλον.